

ÇAKIRCALI EFE

Yaşar Kemal

Oyku Ahmed Efe eski bir eşkıyadır ve eşkıya olduğu günlerde peşinden hiç ayrılmayan Hasan Çavuş'la çok yakın iki arkadaş olmuşlardır. Ancak Hasan Çavuş arkadaşlıklarına güvenerek Ahmed Efe'yi kandırır ve tuzağa düşürerek öldürür. Ahmed Efe'nin oğlu Memed Efe babasının ölümünün ardından babasının dostu Hacı Eşkıya'nın gözetimine girer ve onun tarafından yetiştirilir. Bir gün Hacı Eşkıya'nın tütün kaçakçılarına katılır ancak yolda kaçakçıların peşine düşmüş olan kolculara yakalanırlar. Memed kaçakçıların arasında tanıştığı Hacı Mustafa'yla birlikte dağa çıkmak zorunda kalır ve orada Hacı Mustafa'dan babası gibi silah kullanmayı öğrenir. Dağdan geri döndüğünde Hacı Eşkıya ondan kendisini terk edip yanında çalışan bir hizmetliyle kaçan eski karısını ve kocasını öldürmesini ister, Memed minnettarlığını göstermek için bunu kabul eder ve Hacı Mustafa'yla istenileni yapar. Böylece babasını öldüren Hasan Çavuş artık onun da peşine düşer ve sonunda Hacı Mustafa ile ikisini tutuklatıp cezaevine gönderir. Cezaevinden çıktıktan sonra, Hasan Çavuş'un evini basıp annesine saldırıp ona hakaretler ettiğini öğrenir ve Hasan Çavuş'u öldürerek babası gibi eşkıya olmaya karar verir. Eşkıyalığı süresince birçok insan öldürür, varlıklardan alıp ihtiyacı olana dağıtır ve derdi olan herkes devlete başvurmak yerine ondan yardım ister. Bu ilişkileri sayesinde kurduğu istihbarat ağı ile devlet tarafından peşine birçok görevli takılmasına rağmen kimse onu yakalayamaz. Her seferinde bir kurnazlıkla kurtulmanın bir yolunu bulur ve ünü o kadar çok yayılır ki Osmanlı'nın gücünün yetmediği bu eşkıya Avrupa gazetelerine haber olur. Devlet çareyi ona özel af çıkarmakta bulur ve Memed Efe bu aflardan birkaç defa faydalanır fakat her defasında yine dağa çıkmaya mecbur kalır ve kaçma kovalamalar tekrar başlar. En sonunda ölümü onu yakalayamazsa kendine onun gibi eşkıya olma sözü veren Rüştü Kobaş isimli bir albayın birliğinin elinden olur.

Temalar

Hukuksuzluk Bölgenin ileri gelenleri sahipsiz gençleri ihtiyaçlarını karşılayacakları sözünü vererek eşkıya olmaları konusunda destekler. İşleriyle ilgili herhangi bir ihtilafa düştüklerinde mahkemeye başvurmak yerine kendi destekledikleri eşkıyaları devreye sokarlar. Buna paralel olarak, ağalardan eziyet çeken köylü de ağaları, devlet görevlileri yerine eşkıyalara şikayet ederler. Bu düzen içerisinde eşkıyalık adeta bir kurum gibi işlerlik gösterir.

Erkeklik Erkeklik silahlarla eştir, hatta erkeğin bedeninin bir uzantısı gibidir. Memed Efe devlet tarafından affedilip evine dönmesine rağmen silahıyla gezmekten vazgeçmez ancak onu eskisi gibi ustalıkla kullanmadığını da fark eder. Bu sırada Kara Sait Paşa silahını teslim etmesi gerektiğini, silah taşımaya yetkili olan kişilerin devlet görevlileri olduğunu bir mektupla ona ve çetesine iletir. Ancak Memed Efe erkek olanın silahını teslim etmeyeceği notuyla karşılık vererek tekrar dağa çıkar.

Güven Eşkıyalar arasındaki dostluklar büyük bir güvene dayanır. Memed Efe'nin arkadaşı Kara Ali ve arkadaşları yakalanıp tutuklandığında Kara Ali idam sehпасına çıktığı ana kadar Memed Efe'nin kendisini gelip kurtaracağına inanmaktan asla vazgeçmez ve ona olan güveni hiç sarsılmaz.

İntikam Haksızlığa uğrayan ve imkanı olan herkes ölümle intikam almak ister. Memed Efe önce babasını öldüren Hasan Çavuş'tan intikam alır, sonra babası gibi ona kol kanat geren Hacı Eşkıya'nın onu aldatıp terk eden eski karısından intikamını alır, sonra da cezaevine girdiğinde orada tanıştığı bir adamın o cezaevindeyken karısıyla evlenen kardeşinden intikam alır. İntikam Memed Efe'yi harekete geçiren oldukça haklı bir gerekçe olarak görünür.

Kurnazlık Memed Efe'yi yaşatan ve güçlendiren onun başkalarını kandırma ve manipüle etme konusundaki kabiliyetidir. Gerektiğinde namaz kılan efe, gerektiğinde kazancının neredeyse tamamını köylülerle paylaşır. Böylece de kendisine sağlam bir istihbarat ağı kurar. Kendi çetesi dışında kurduğu sahte Çakırcalı çeteleriyle yaptığı hileler yüzünden görevliler onu bir türlü yakalayamaz.

Zaaf Memed Efe genç bir kıza aşık olup onunla ikinci evliliğini yapmak ister ancak kızın babası bunu kabul etmez. Bunun üzerine adamı ikna etmek için akrabalarını kaçıtır ve hapseder. Hatta evleri ateşe verip yakar. Bu, Memed Efe'nin kendi arzularını tatmin etmek için işlediği ilk suçtur.

Detayın önemi Memed Efe'nin yüzünü görmeyen takip kumandanlarının onu öldürmelerini sağlayan şey Memed Efe'nin arkadaşlarından farklı bir biçimde giyindiğini öğrenmiş olmalarıdır. Onun giyim tarzını bilen birlik ateş ettikleri kişinin Memed Efe olup olmadığını bilmeden elbiselerin içindeki kişiyi vurur ancak vurdukları gerçekten de Memed Efe'dir. Memed Efe giyim zevkünden vazgeçmeyerek kendini ele verir.

Kişiler

Memed Efe Ahmed Efe'nin oğlu Memed Efe babasının ölümü sonrasında dağa çıkmaya mecbur kalmış bir eşkıyadır ve hiçbir zaman bir eşkıya olmak istemez. Babası gibi silah kullanmayı öğrendikten sonra gerektiğini düşündüğü hiçbir zaman insan öldürmekten geri durmaz ancak halkın desteğini almadan ayakta kalamayacağını da bilincinde olarak hareket eder. Memed Efe, birine haksızlık ettiğini düşündüğü kimseleri köyün ortasında öldürdükten hemen sonra namaza duracak kadar stratejik bir eşkıyadır ve eylemlerinin çoğu kendi etrafına koruyucu bir zırh gibi ördüğü istihbarat ağına hizmet eder. Soygun yaparsa ihtiyacı olana mutlaka dağıtır, birilerini öldürürse mutlaka haksızlık yaptıkları başka birilerinin şikayeti üzerine öldürür. Tüm bunlar onu koruyup kollayan bir kitle yaratmaya yarar.

Hacı Mustafa Memed Efe'nin eline silah alıp babası gibi silah kullanmayı öğrenmesinden ölüm anına değin her zaman yanında olan bir diğer eşkıyadır. Memed Efe'ye eşkıya olmaktan başka çaresi olmadığı fikrini aşılabilir ve onu bu yolda hep destekler. Memed Efe'ye göre eli daha sıkıdır ve Memed Efe'nin tüm kurnazlıklarıyla ona hem hayran kalır hem de ondan korkar. Ancak gerektiği durumlarda onu korumak adına ondan habersiz onun adına karar da alır.

Kara Sait Paşa Sait Paşa, halkın devlete karşı Memed Efe'yi korumayı seçişini en iyi örnekleyen karakterdir. Memed Efe'yi yakalamak için Osmanlı'nın görevlendirdiği gözü pek genç bir kumandandır. Memed Efe'yi takibiyle bezdirir ancak yine de farkında olmadan onun tuzağına düşer. Fakat Memed Efe, Sait Paşa'ya kıyamaz ve onu öldürmez. Bunun üzerine Sait Paşa istifa eder ama bir süre sonra yine onun takibiyle görevlendirilir ve bu sefer de Memed Efe'yle işbirliği yapan halkın yanlış istihbaratıyla kandırılır. Memed Efe'yi öldürdüğünü düşünerek başka kaçakçıları öldürür ancak Memed Efe'yi öldürdüğü haberi çoktan duyulmuştur. Haber yalanlanır yalanlanmaz itibarı oldukça sarsılır. Bundan sonra Memed Efe'yi ilk defa gerçekten sıkıştırdığı bir gece Memed Efe'nin bir hileyle kaçıp kurtulmasıyla onu yakalayamayacağını anlar. Onun hezimetini Memed Efe'nin devlet tarafından affıyla sonuçlanır.

İraz Memed Efe'nin ilk karısıdır. Memed Efe ne yapsa ne istese kabul eden, ona hayran ve itaatkar bir kadındır. Memed Efe genç bir kıza aşık olup evlenmek için ondan izin istediğinde hiç düşünmeden kabul etmekle kalmaz, kızın babasını evliliğe razı etmek için bizzat kendisi gider ve adamı ikna eder.

Rüştü Kobaş Memed Efe'nin ölümünden sorumlu birliğin başındaki albaydır. Kendisi Memed Efe'yi yakalamak için sistematik olarak çalışır ve önce onunla ilgili her detayı öğrenir. O ana kadar görevlendirilen tüm kumandanlardan bu yönüyle farklıdır çünkü efenin eşkıya olmayı istemediğinin ancak buna mecbur kaldığının farkındadır. Memed Efe'yi azılı bir suçlu gibi görmektense yiğitliğini övmeyi tercih eder ve aslında onu öldürmek de istemez.

ANA KARAKTERLER

Memed Efe (Açık)

Karakter Memed Efe babasının intikamını aldıktan sonra eşkıya olmak zorunda kalır. Ancak adil ve cömert bir eşkıya olmak için çabalar. Onun bu karakteri, onu ve arkadaşlarını kovalayan devlet görevlilerine karşı koruyucu bir kalkan olur çünkü insanlar ona saygı duyar ve onun devletin yozlaşmış memurlarından daha çok adalet dağıttığına inanır.

Aktiviteler Memed Efe dağlarda yaşar ve yaşamını yağmayla sürdürür. Kazancını kendine saklamaz ve zenginlerden elde ettiğini ihtiyacı olanlara dağıtır. Tüm hayatı kaçma ve kovalamacadan ibaret olduğu için sürekli olarak peşinde onları aldatmak için yeni hileler bulmak için uğraşır.

ÖRNEK ANILAR

Bilge Dağlarda yaşamaya başladığı dönemde ilk olarak bir ağayı soymaya karar verir ve sonrasında ağanın evinde zamanını nasıl geçirdiğini öğrenir. Uygun zaman olduğunu düşündüğünde de eve baskın yapar ve soygununu gerçekleştirir. Arkadaşları ele geçirdikleri altınlardan dolayı mutlu olmasına rağmen Memed Efe altınları evlenmek üzere olan genç erkek ve kadınlara bölüştürür. Cömertliğiyle insanların sadakatini elde edeceğini ve böylece onu kovalayan muhafızlara onun hakkında hiçbir şey söylemeyeceklerini bilir.

Zalim Devletin tanıdığı af sonrasında köyünde yaşamaya başlar ancak muhafızlar silahını vermesini istediğinde bunu reddederek tekrar dağa çıkmaya karar verir. Ancak bundan önce hapisnede tanıştığı bir adamın intikamını almaya karar verir. Adamın erkek kardeşi, o hapisteyken karısıyla evlenmiştir. Memed Efe onların yaşadığı köye gider ve herkesin ortasında önce onları döver ve önce adamın kollarını keser sonra da kadının başını.

Duyarlı Kel Halil isimli bir bey dul bir kadının kimsesizliğinden faydalanarak kadının arazisine el koyar. Kadın önce resmi makamlara şikayette bulunur ancak Kel Halil'in rüşvetleri nedeniyle kimseden destek alamaz. Bunun üzerine Memed Efe'ye gelip derdini anlatır ve Memed Efe hemen araziye geri alıp kadına iade eder.

Şüpheli Posluoğlu yiğitliğiyle bilinen bir eşkıyadır ve Memed Efe onunla tek bir cephe oluşturmak için onu davet eder. Posluoğlu daveti kabul eder ancak otururken silahının ucunu Memed Efe'ye doğrultarak oturur. Bunun üzerine Memed Efe rahatsız olur ve gece Posluoğlu'yla arkadaşları sarhoş olduğunda hepsini öldürür. Eğer bunu yapmasaydım bir gün o beni öldürecekti diyerek ağlar.

Cesur Deli Yörük hapisnede herkesi haraca bağlamış bir zorbadır ve herkes ondan korkmaktadır. Memed Efe çok tecrübesiz genç bir adam olmasına rağmen haraç ödemeyi reddeder. Sonrasında da Deli Yörük'e saldırmak ve onu alaşağı etmek için iyi bir plan yapar. Planını uygulayıp onunla dövüşür ve dövüşü kaybeden Deli Yörük itibarını kaybeder.

Bağımsız Tefik, bölgenin sayılı beylerinden birinin oğludur ve Memed Efe dağlarda yaşamaya başladığında ona erzak sağlar. Ancak iş yaparken içine düştüğü bir ihtilaftan kurtulmak için Memed Efe'yi çağırır. Memed Efe gelir ve onu kendi evinde tokatlayarak onun uşağı olmadığını söyler.

Çabuk Tefik Bey, İsmail Efe isimli bir başka eşkıyayı desteklemeye başlar ve devlet eşkıya arasında aracılık ederek eşkıyaya özel af talep eder. Memed Efe bu haberi alır almaz onu öldürmek için Tefik Beyin evine gider ancak onu evinde bulamaz. Sonrasında İsmail Efe'nin yaşadığı köy oldukça uzak olmasına rağmen yürüyerek oraya gider ve evini ateşe vererek onu yakarak öldürür.

Yaratıcı Kara Sait Paşa uzun bir süre Memed Efe'yi kovalar ancak yüzünü bile göremez. Memed Efe paşaya bir iyilik edip onunla yakından çatışmaya karar verir ve bir köye gider. Yakın köylerden birine baskın yapar ve geriye dönüp paşanın gelmesini bekler. Akşama doğru paşa tuzağa kanar ve gelir. Gece yarısı Memed Efe'yi bulunduğu evde sıkıştırır ve tam yakalamaya ramak kalmışken Memed Efe taş dolu çuvalları pencereden evin önündeki nehre fırlatır. Paşa, Memed Efe ve arkadaşlarının atladığını zannederek nehre yönelir, fakat Memed Efe ve arkadaşları o sırada evin arka tarafından kaçıp gider.

Hacı Mustafa (Vazifeşinas)

Karakter Hacı Mustafa, Memed Efe'ye babası Ahmed Efe gibi silah kullanmayı öğreten kişidir ve Ahmed Efe'nin eski bir arkadaşıdır. Silahı ustalıklarla kullanır ve Memed Efe'yi eşkıya olması için destekler. Memed Efe eşkıya olma kararı aldığı anda onun sözünden çıkmaz. Memed Efe'den daha yaşlı olmasına rağmen verilen emirleri titizlikle uygular.

Aktiviteler Memed Efe'yle birlikte dağlarda yaşar ve tüm eylemlerinde onu takip eder. Memed Efe'ye bir öğretmen gibi davranır ve sonrasında da onun sağ eli olur. Gerektiğinde insanları organize eder ve Memed Efe'yle birlikte yağma ve soygunlara katılır. Memed Efe'nin emirlerini uygulayarak elde ettiklerini ihtiyacı olanlara dağıtır. Birilerini öldürme emri verildiğinde de öldürür.

ÖRNEK ANILAR

Yardımsever Memed Efe'yle Hacı Eşkuya için tütün kaçakçılığı yaparken tanışır ve jandarmalar tarafından kuşatıldıklarında Memed Efe'yi alarak dağa kaçar. Orada ona silah kullanmayı öğretir. Memed Efe pes edip onun kadar iyi bir nişancı olamayacağını düşündüğünde ona babasını hatırlatır ve çalışmak için onu motive eder. Hacı Mustafa, Memed Efe'nin, babasının geçmişinden ötürü, eşkıya olmaktan başka bir şansı olmadığını ve babasını öldüren Hasan Çavuş'un onu da öldüreceğini bilir. Memed Efe'ye silah kullanmayı, sabırlı olmayı ve hayatta kalabilmek için ihtiyacı olan her şeyi ona öğretir.

İşbirlikçi Karısı tarafından terk edilen Hacı Eşkuya Memed Efe'den intikamını almasını istediğinde Hacı Mustafa, Memed Efe'ye katılır ve sonrasında birlikte cezaevine konurlar. Cezaevinde Deli Yörük isimli bir zorbaya meydan okur ve onu alaşağı etmek için plan yapar. Hacı Mustafa Kürt olmasına güvenerek cezaevindeki tüm Kürtler'le arkadaşlık kurar ve onları organize ederek Deli Yörük'e karşı uygulayacakları plan için gerekli zemini hazırlar.

Eli sıkı Memed Efe ilk defa soygun yaptığında Hacı Mustafa ele geçirdikleri altınların kendileri için olduğunu düşünür ancak Memed Efe altınların köylüler arasında dağıtılmasını emreder. Hacı Mustafa isteneni biraz çekinerek yapar. Zamanla insanlar Memed Efe'nin namını korumaya başlar ve ancak o zaman Hacı Mustafa Memed Efe'nin ne yapmak istediğini anlar.

Uyumlu Kara Sait Paşa uzun bir süre onları takip eder ve Memed Efe onunla yüzleşmeye karar verir. Memed Efe, Hacı Mustafa ve arkadaşları bir evde saklanır ve paşa geldiğinde bir çatışma başlar. Sonunda Memed Efe kuşatılmış evden kaçmak için bir yol bulur. Hacı Mustafa Memed Efe, paşayla yüzleşmeye karar verdiği noktada onun kurnazlığına güvenerek bunu kabul eder ve aslında hiçbir zaman şikayet etmez.

Dikkatli Memed Efe'nin arkadaşı Kara Ali devlet görevlileri tarafından yakalanır. Mahkemede ölümle cezalandırılır ancak bu arada Memed Efe de bir çatışmada vurulur ve Kara Ali'nin idam edileceğinden habersizdir. Hacı Mustafa bunu bilmesine rağmen Ali'nin durumuyla ilgili ona hiç bilgi vermez çünkü Memed Efe'nin tedavi olmadan ayaklanıp onu kurtarmaya gideceğini ve yakalanacağını bilir.

Iraz (Anlayışlı)

Karakter Iraz, Memed Efe'nin ilk karısıdır ve aynı zamanda Memed Efe'nin bir hayranıdır. Efe ondan ne istese bunu kabul eder. İtaatkar bir kadındır ancak aynı zamanda cesur bir insandır. Gerekli gördüğünde kendi başına da hareket eder.

Aktiviteler Memed Efe dağlarda yaşarken o köyde kalır ve kocasıyla onun arkadaşları vasıtasıyla haberleşir. Onun her eylemini destekler.

ÖRNEK ANILAR

İtaatkar Iraz öncelikle kocasına saygı duyar. Memed Efe başka bir kadına aşık olur ancak durumu Iraz'a açamaz. Arkadaşlarından biri, Memed Efe adına, altın karşılığında, Iraz'la konuşup onu ikna edeceğini söyler. Iraz durumu öğrendiğinde buna hiç itiraz etmez hatta Memed Efe'nin yiğitliğini överek birden çok kadınla evlenmeyi hak ettiğini söyler.

Kararlı Memed Efe başka bir kadına aşık olur ve onunla evlenmek ister ancak evlenmek istediği genç kadının babası buna itiraz eder ve kızının bir eşkıyayla evlenmesine izin vermez. Kocasının ne kadar üzüldüğünü öğrenen Iraz, kadının babasını ikna etmek için tek başına yola koyulur ve onunla yüzleşir. Kocasının yiğitliğini överek onun evliliğine izin verenin kendisi olduğunu söyler. Bunun üzerine adam ikna olur ve kızının Memed Efe'yle düğününü yapar.

Sakin Muhafızlar Memed Efe'yi vurmuştur ancak ölünün ona ait olup olmadığından da emin değildir. Cesedi teşhis etmesi için Iraz'ı çağırırlar. Iraz cesedi ilk gördüğünde onun kocasına ait olmadığını söyler ancak vücudunda herhangi bir işaret olup olmadığını sormaları üzerine bir beni olduğunu söyler ve ikinci kez kontrol ettiğinde cesedin kocasına ait olduğunu anlar. O an sadece başıyla onaylayarak ölenin Memed Efe olduğunu söyler, ne çığlık atar ne de başka türlü aşırı bir tepki verir. Ölümü sakince karşılar.

Kara Sait Paşa (Vazifeşinas)

Karakter Kara Sait Paşa deneyimli bir askerdir ve devlet tarafından Memed Efe'yi ve arkadaşlarını yakalamak için görevlendirilir. Kararlı ve cesur biridir ancak Memed Efe'yle yüz yüze bile gelemez. Daima onun tarafından kandırılır ve sonunda itibarı zedelenir. Memed Efe tarafından yenilgiye uğratılması efenin kişisel af elde etmesiyle sonuçlanır.

Aktiviteler Köylülerle konuşarak Memed Efe'nin nerede olduğunu öğrenmeye çalışır ve onun hakkında verilen her türlü bilgiyi değerlendirir. Onu takip eder ve yakalanmamak için ne tür taktikler geliştirdiğini anlamaya çalışır.

ÖRNEK ANILAR

Sorumlu Memed Efe kişisel af elde eder, ancak silah taşımaya devam eder. Sait Paşa, devletin bir askeri olarak onu ve eylemlerini takip etmekte vazgeçmez ve Memed Efe'ye silah taşıma yetkisinin yalnızca devlet görevlilerine ait olduğunu hatırlatır.

Çabuk Memed Efe hakkında düzenli olarak bilgilendirilir ve Memed Efe'nin uğradığını düşündüğü her yere gider. Memed Efe'nin İkizdağı'nda olduğu haberini alır almaz yola çıkar ve hemen oraya varır. Ancak efe de orada onu öldürmek için beklemektedir ama kıyamadığı için öldürmez.

Özgüvenli Memed Efe'yle ilgili bilgiyi alır almaz yola çıkar ve onu ve arkadaşlarını kuşatır. Çete üyelerinin tamamı öldürülene kadar iki saat boyunca çatışır. Sonunda da Memed Efe'nin öldürüldüğünü üstlerine rapor eder. Yaptığı işten şüphe duymaz. Ancak sabah olay yerine gittiğinde öldürdüklerinin sıradan kaçakçılar olduğunu anlar.

Başarısız Memed Efe'nin bir köyü yağmaladığı haberini alır almaz akşama köye varır ve bir çatışma başlar. Memed Efe ve arkadaşları bir evde sıkışmış durumdadır ancak bir süre sonra tüm çete üyeleri kendini pencereden evin önündeki nehre atmaya başlar. Paşa ve emrindekiler silahlarını nehre doğrulturlar. Sabah olduğunda nehrin içleri taş doldurulmuş çuvallarla kaplı olduğunu görürler.

Rüştü Kobaş (Rasyonel)

Karakter Memed Efe'yi yakalamak için atanmış kararlı bir komutandır. Memed Efe'yi yakalamak için kendine söz verir ve eğer yakalayamazsa onun gibi eşkıya olmaya karardır. Memed Efe'yi yakalamak için sistematik olarak çalışır ve onun nasıl biri olduğunu öğrenmek için her şeyi yapar. Onu, diğer komutanların yaptığı gibi küçümsemez ve detaylara olan ilgisi sayesinde yakalar.

Aktiviteler Bir birlik kurar ve devletten diğer komutanların istemediği bazı imtiyazlar ister. Bunlar işlerini kolaylaştırmak içindir. Memed Efe'ye dair araştırma yapar ve karısı Iraz'ı ziyaret ederek kocasını eşkıyalığı bırakması için ikna etmesini ister. Köylülerle ve Memed Efe'nin destekçileriyle konuşurken şiddete başvuran diğer komutanların aksine onlara saygıyla yaklaşır.

ÖRNEK ANILAR

Organize Memed Efe'yi takip etmeye başlamadan önce onun hakkında araştırma yapar ve onun gündelik hayatına dair her detayı öğrenir. Memed Efe'nin diğer arkadaşlarından farklı giyinmesi en önemli detaydır ve bu sayede onu tanır.

Nazik Iraz'ı ziyaret ettiğinde diğer komutanların yaptığı gibi aksine ona saygıyla davranır ve Memed Efe'yi yozlaşmış bir çete lideri gibi görüp küçümsemektense onun yiğitliğini ve cesaretini övücü konuşmalar yapar.

Uyanık Efe Karıncalıdağ yolunda birini öldürdüğünde onun Karıncalıdağ'a değil de tersi istikamette bulunan Madran'a gittiğinden şüphelenir ve Karıncalıdağ'a gidiyor gibi görünmesine rağmen Madran'a gitmeye karar verir. Yol üzerinde Hüseyin isimli bir gençle karşılaşır ve genç Memed Efe'nin Madran'da olduğunu söyler. Rüştü Kobaş buna inanmasa da Madran'a gider çünkü Memed Efe'nin onu kandırdığını düşünmesini ister.

Bilge Ahmet Ağa, Memed Efe'nin destekçilerinden biridir ve öldürseler bile yerini söylemeyecek kadar ona bağlıdır. Rüştü Kobaş bunu bilir ve Hüseyin'i ona karşı kullanmaya karar verir. Ahmet Ağa Hüseyin'i tanıyordur. Onu da alarak Ahmet Ağa'ya giderler ve Hüseyin'i dışarıda bekletirler. Rüştü Kobaş Ahmet Ağa'nın anlamayacağı Abaza dilinde konuşarak arkadaşlarından Hüseyin'i içeri getirmelerini ve Ahmet Ağa'yla Hüseyin'in göz göze gelmelerini engellemelerini ister. Hüseyin'i içeri sokarlar ve hemen sonra dışarı çıkarırlar. Rüştü Kobaş, Hüseyin öyle bir şey dememiş olmasına rağmen, Memed Efe'nin yerini bilen kişinin Ahmet Ağa olduğunu Hüseyin'den öğrendiklerini söyler. Bunun üzerine Ahmet Ağa Rüştü Kobaş ve arkadaşlarını Memed Efe'ye gönderir.